

บทที่ 5

สำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง

สำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ สำนวนจีนซึ่งมีคำบอกอวัยวะ “ตา” ที่ไม่มีสำนวนไทยใน ความหมายเดียวกัน และสำนวนไทยซึ่งมีคำบอกอวัยวะ “ตา” ที่ไม่มีสำนวนจีนในความหมายเดียวกัน

5.1 สำนวนจีนซึ่งมีคำบอกอวัยวะ “ตา” ที่ไม่มีสำนวนไทยในความหมายเดียวกัน

目光如鏡

mù guāng rú jìng

ตา แสง คิ่ง กระจก

สายตาส่องสว่างเหมือนกระจก

หมายความว่า สายตาคี

目花眼笑

mù huā yǎn xiào

ตา สีสัน ตายิ้ม

ยิ้มเมื่อตาเห็นสีสัน

หมายความว่า สบายอกสบายใจ

橫眉怒目

héng méi nù mù

ขวาง คิ้ว โกรธ ตา

คิ้วที่ขวาง ตาที่โกรธ

หมายถึง ลักษณะที่โหดร้าย หน้าตา

คร้าย เปรียบเหมือนคิ้วที่ขวางตรง

และตาที่แสดงอาการโกรธเป็นพื้น

เป็นไฟ

目光炯炯

mù guāng jiǒng jiǒng

ตา แสง แวววาว

สายตาแวววาว

หมายความว่า คนที่ตาเป็นประกาย

มักใช้หมายถึงสายตาคมกริบ

眼花耳熱

yǎn huā ěr rè

ตาลายหูร้อน

อาการเมาสุรา

หมายความว่า เมื่อเมาสุราก็จะเกิด

อาการตา ลาย หู ร้อน

掩目捕雀

yǎn mù bǔ què

ปิดตา จับ นกกระจอก

หมายความว่า ใช้อวิธีที่เป็นไปไม่ได้

หลอกหลวงตัวเอง

描眉畫眼

miáo méi huà yǎn

วาด คิ้ว วาด ตา

เขียนคิ้วเขียนตา

หมายความว่า ผู้หญิงที่เขียนคิ้ว

ทาหน้าทาตา

爽心豁目

shuǎng xīn huò mù

สดใสใจ โล่งตา

ใจสดใสตาโล่ง

หมายความว่า เมื่อจิตใจเบิกบาน

สดชื่น ตาเห็นอะไรก็สดชื่นไปหมด

觸目如故

chù mù rú gù

สัมผัสตาเหมือนเดิม

หมายความว่า สภาพที่เห็นเหมือนเดิม

觸目警心

chù mù jǐng xīn

สัมผัสตา ระมัดระวังใจ

ตาสัมผัสใจระวัง

หมายความว่า พอเห็นก็ตกใจ ทำให้

ระแวงระวังตัว

獨具只眼

dú jù zhī yǎn

เดียว มี เฉพาะ ตา

มีเพียงตาเดียว

หมายความว่า มีความคิด หรือมุมมอง

ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

龍眉鳳目

lóng méi fèng mù

มังกร คิ้ว หงส์ ตา

คิ้วมังกรตาหงส์

หมายถึง คิ้วที่มีลักษณะโค้งงอ

เหมือนมังกร และตาที่มีลักษณะ

หางตาชี้ขึ้นเหมือนตาหงส์

หมายความว่า หน้าตาสวย

張眉努眼

zhāng méi nù yǎn

เปิด คิ้ว ถมึง ตา

เลิกคิ้วถมึงตา

หมายถึงทำท่าทางที่โอ้อวดเพื่อให้
คนอื่นสนใจ

死眉瞪眼

sǐ méi dèng yǎn

ตาย คิ้ว ค้าง ตา

คิ้วตายตาค้าง

หมายความว่า อากาที่แสดงความ
เย็นชา

動心駭目

dòng xīn hài mù

ตื้น ใจ กลัว ตา

ใจสั่นตากลัว

หมายความว่า ทำให้คนเห็นแล้วรู้สึก
หวาดกลัว ตกใจ

愁眉淚眼

chóu méi lèi yǎn

เศร้า คิ้ว น้ำตา ตา

คิ้วเศร้า น้ำตาเต็มตา

หมายถึง ลักษณะที่เศร้าโศก อาดูร
เปรียบเหมือนคิ้วที่เศร้า ตาที่เต็มไปด้วย
ด้วยน้ำตา

目不邪視

mù bù xié shì

ตา ไม่ อัปมงคล มอง

ตาไม่มองสิ่งอัปมงคล

หมายความว่า สิ่งที่ไม่ควรมอง
ก็ไม่มอง มองแต่สิ่งที่ดี ๆ และ
สิ่งที่ถูกต้อง

目送手揮

mù sòng shǒu huī

ตา ส่ง มือ คืบ

ส่งสายตามือคืบ

หมายความว่า ทำอะไรคล่องแคล่ว
โดยที่ตาไปมองสิ่งอื่นก็ได้ ไม่ต้อง
คอยมองสิ่งที่ทำอยู่ เปรียบเหมือน
คนที่คิดพินได้ โดยที่ตาไม่ต้องคอย
ดูสายพิน

目所未睹

mù suǒ wèi dǔ

ตา ล้วน ไม่เคย เห็น

หมายความว่า ไม่เคยพบ ไม่เคยเห็น

มาก่อน

目擊道存

mù jī dào cún

ตา ปะทะ สังฆธรรม อยู่

ตาเห็นสังฆธรรม

หมายความว่า รู้ที่รู้ชั่ว

เปรียบเหมือนตาเห็นปราศเด็วก็รู้ว่า
อะไรดีอะไรชั่ว

目大不睹

mù dà bù dǔ

ตา โด ไม่เห็น

หมายความว่า คนที่ไร้ประโยชน์

เปรียบเหมือนมีตาโต แต่มองไม่เห็น

อะไรเลย

耳視目食¹

ěr shì mù shí

หู มอง ตา กิน

หมายความว่า คนที่ไม่รู้จัก

ประมาณคน ชอบแสวงหาความ

ฟุ้งเฟ้อและสิ้นเปลือง

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีก 1 สำนวน คือ

耳視目聽

ěr shì mù tīng

หู ดู ตา ฟัง

หมายความว่า การแสวงหาสิ่งที่

ไม่สำคัญ และสิ่งที่ไม่ใช่แก่นแท้

目即成誦

mù jí chéng sòng

ตา สัมผัส เสร็จ ท่อง

ตาสัมผัสท่องได้

หมายความว่า ฉลาดเกินคน

เปรียบเหมือนเพียงอ่านครั้งเดียว

ก็ท่องได้หมด

¹ 耳視目聽 ěr shì mù tīng นั้น แต่เดิมหมายความว่า เวลาที่มีสมาธิมากไม่จำเป็นต้องใช้สัมผัสทั้งห้าก็สามารถเข้าใจได้ ภายหลังใช้เปรียบเทียบถึงการแสวงหาสิ่งที่ไม่สำคัญและสิ่งที่ไม่ใช่แก่นแท้ (Wáng Jiànyīn และคณะ 1999 : 317)

目迷五色

mù mí wǔ sè

ตาหลงห้าสี

ตาหลงแสงสี

หมายความว่า หลงใหลไม่เห็น

ความจริง เปรียบเหมือนตาหลงสี

มากมายทั้งห้าสี

目濡耳染

mù rú ěr rǎn

ตาชุ่มหูย้อม

ชุ่มคาย้อมหู

หมายความว่า ตาเห็นบ่อย หูฟังบ่อย

จนได้รับอิทธิพลหรือเห็นบ่อยคุบ่อย

จนได้รับการซึมซาบอย่างช้า ๆ ทีละ

เล็กละน้อย เปรียบเหมือนคูดงตา

ชุ่มและหูฟังจนติดหู

目眩神摇

mù xuàn shén yáo

ตา มัวใจ สั่น

ตาลายใจสั่น

หมายความว่า สภาพที่เห็น

ทำให้รู้สึกแปลกใจ ประหลาดใจ

เปรียบเหมือน ตาลายใจสั่นเมื่อเห็น

ภาพที่ทำให้แปลกประหลาดใจ

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีก 3 สำนวน คือ

目眩心花

mù xuàn xīn huā

ตา มัวใจ ลาย

ตาลายใจลาย

目眩神迷

mù xuàn shén mí

ตา มัวจิตใจ หลง

ตาลายใจหลง

目眩魂摇

mù xuàn hún yáo

ตา มัวจิตใจ สั่น

ตาลายจิตใจสั่น

目斷飛鴻

mù duàn fēi hóng

ตา ขาด บิน ห่านหงส์

มองห่านหงส์บินจนลับตา

หมายความว่า มองจนจับสายตา

มักใช้หมายถึงคู่รักที่ต้องลากัน

เปรียบเหมือนการมองห่านหงส์

บินไปจนลับสายตา

一目了然

yī mù liǎo rán

หนึ่ง ตา เข้าใจ

เพียงตาข้างเดียวก็เข้าใจ

หมายความว่า มองดูปราดเดียวก็รู้

เปรียบเหมือนตาเพียงข้างเดียวก็มอง

ได้ชัดเจน

甘心瞑目

gān xīn míng mù

ยินดียอม ใจ ตาหลับ ตา

ใจยินดียอมตาหลับ

หมายความว่า ถึงตายก็ไม่เสียใจ

傷心慘目

shāng xīn cǎn mù

เศร้า ใจ เศร้า ตา

เศร้าตาเศร้าใจ

หมายถึง สภาพเศร้าโศก ทำให้ทนดู

ไม่ได้

目若懸珠

mù ruò xuán zhū

ตา เหมือน แขนว ไข่มุก

แววตาแวววาวเหมือนไข่มุก

หมายความว่า แววตามีชีวิตชีวา

เปรียบเหมือนไข่มุกแวววาวที่แขวนอยู่

目成心許

mù chéng xīn xǔ

ตา เป็น ใจ ยอม

สายตาสื่อแทนใจ

หมายความว่า สายตาเป็นสื่อแทนใจ

เปรียบเหมือนใช้สายตาเป็นสื่อแสดง

ความคิดและความรู้สึกในใจ ส่วนใหญ่

ใช้บรรยายถึงการสื่อความรักระหว่าง

หนุ่มสาว

目不妄視

mù bù wàng shì

ตาไม่ ทุ่มบ่าม มอง

ตาไม่มองสะเปะสะปะ

หมายความว่า เป็นคนเจ้าระเบียบ

เปรียบเหมือนตาที่เลือกมอง ไม่มอง

อะไรเรื่อยเปื่อย

目無流視

mù wú liú shì

ตาไม่ ไหลม มอง

ตาไม่ซอกแซกมอง

หมายความว่า เป็นคนดี ไม่สอดรู้

สอดเห็น

目不暇給

mù bù xiá jǐ

ตาไม่ ว่าง จัดให้

ตาไม่ว่างจัดให้

หมายความว่า มีของดีมากมาย

อยู่ต่อหน้าหรือสภาพที่เปลี่ยนแปลง

เร็วมากจนละลานตา

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีก 1 สำนวน คือ

目不暇接

mù bù xiá jiē

ตาไม่ ว่าง ติดต่อ

ตาไม่ว่างติดต่อ

หมายความว่า มีของมากมายอยู่ต่อหน้า

หรือสภาพที่เปลี่ยนเร็วมากจนลานตา

助我張目

zhù wǒ zhāng mù

ช่วย ถัน เปิด ตา

หมายความว่า ได้รับความช่วยเหลือ

หรือเห็นอกเห็นใจจากผู้อื่น ทำให้

ตนเองมีอำนาจมากขึ้น

風聲目色

fēng shēng mù sè

ลม เสียง ตา สี

หูหลงเสียง ตาหลงแสงสี

หมายความว่า หลงไหลในการ

เที่ยวสาว ฟังเพลง

本來面目

běn lái miàn mù

เดิม มา หน้า ตา

หน้าตาเดิม

หมายความว่า โฉมหน้าที่แท้จริง

肉眼凡夫

ròu yǎn fánfū

เนื้อ ตา คนธรรมดา

คนธรรมดาที่มีเนื้อตาธรรมดา

หมายความว่า คนธรรมดาหรือ

มองการณ์สั้น เปรียบเหมือนคนที่

เป็นคนธรรมดา ไม่มีความรู้และ

ความสามารถอะไร

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีก 1 สำนวน คือ

肉眼凡胎

ròu yǎn fán tāi

เนื้อ ตา ธรรมดา ครรภ์ธรรมดา

เนื้อตาธรรมดา ครรภ์ธรรมดา

เปรียบเหมือนคนที่ธรรมดา ๆ ทั่วไป

目盼心思

mù pàn xīn sī

ตา คอย ใจ นี้ก็

ตาคอยใจคิดถึง

หมายความว่า อยากเจอกันมาก

คิดถึงกันมาก

目断魂消

mù duàn hún xiāo

ตา ขาด วิญญาณ สลาย

หมายความว่า เสียใจมากที่ต้อง

จากกันเปรียบเหมือนสายตาที่

ละห้อยหา และใจที่เจ็บปวดโศกเศร้า

ด้วยความเสียใจที่ต้องพรากจากกันไป

視目所視，十手所指

shì mù suǒ shì , shí shǒu suǒ zhǐ

สิบ ตา ที่ มอง สิบ มือ ที่ ชี้

หมายความว่าทำอะไรต้อง

คอยระมัดระวัง อย่าประมาท

เปรียบเหมือนมีตาของคนหลายคน

มองคอย มีมือของคนหลายคนคอยชี้

คอยบอกอยู่

目光如炬

mù guāng rú jù

ตา สายตา คั้ง คบเพลิง

สายตาสว่างคั้งคบเพลิง

หมายถึง บุคลิกที่น่าเกรงขาม

เปรียบเหมือนสายตาคั้งคบเพลิง

คั้งคบเพลิง

目斷鱗鴻

mù duàn lín hóng

ตา ขาด เกือบปลา ห่านหงส์¹

หมายความว่า รอคอยจดหมายจน

ใจแทบจะขาด

蜂目豺聲

fēng mù chái shēng

ผึ้ง ตาหมาใน เสียง

เสียงหมาใน ตาผึ้ง

หมายความว่า หน้าตาน่าเกลียด

น่ากลัวและเสียงก็น่ากลัว

เปรียบเหมือนว่าตาเหมือนผึ้ง

เสียงเหมือนหมาใน

目光如鼠

mù guāng rú shǔ

ตา สายตา ค้างหนู

สายตาเหมือนหนู

หมายความว่า คนที่มีบุคลิกท่าทาง

เล็ก ๆ ล็ก ๆ

心明眼亮

xīn míng yǎn liàng

ใจ สว่าง ตา สว่าง

หมายความว่า รอบรู้มองคนออก

巧立名目

qiǎo lì míng mù

ฉ้อฉลฉลาด ถีบปล้น ชื่อ ตา

ฉลาดหาชื่อของสิ่งต่าง ๆ

หมายความว่า ชอบหาข้ออ้างต่าง ๆ

เพื่อเอาไปใช้หาผลประโยชน์ส่วนตัว

滿目荊榛

mǎn mù jīng zhēn

เต็ม ตา ต้นจิง ต้นเงิน²

ต้นจิงต้นเงินเต็มตา

หมายความว่า อุปสรรคเต็มหน้า

เต็มตา

¹ ดูคำอธิบายใน 3.1.2.2.1 หน้า 40 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้² ดูรายละเอียดคำอธิบายในหัวข้อ 3.1.2.2.1 หน้า 46 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

一目十行 yī mù shí háng หนึ่ง ตา สิบ บรรทัด	เพียงหนึ่งตาอ่านได้สิบบรรทัด หมายความว่า อ่านหนังสือได้อย่าง รวดเร็ว
光彩奪目 guāng cǎi duó mù แสง สี ลาน ตา	หมายความว่า สีอันสดใสละลานตา
過目不忘 guò mù bù wàng ผ่าน ตา ไม่ ลืม	หมายความว่า ความจำแม่นขำเป็นเลิศ
獐頭鼠目 zhāng tóu shǔ mù แหลม หัว หนู ตา	หัวแหลมตาหนู หมายความว่า หน้าตาเจ้าเล่ห์
司空眼慣 ¹ Sī Kōng ² yǎn guàn จื่อคอง ตา เคยชิน	ตาเคยชินเห็นขุนนาง หมายความว่า เห็นบ่อยจนเคยชิน เป็นเรื่องธรรมดา
游心騁目 yóu xīn chǒng mù ท่องเที่ยว ใจ ปลอ่ยออก ตา	ตาเปิดออกใจเที่ยว หมายความว่า ค่อยๆเต็มทีมองไป ไกล ๆ จนสุดสายตา

¹ 司空眼慣 Sī Kōng yǎn guàn ตาเคยชินเห็นขุนนาง ยังมีอีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายเหมือนกันคือ 司空見慣 Sī Kōng jiàn guàn เคยชินเห็นขุนนาง (Wáng Jiànyīn , Chén Jié และคณะ 1999 : 1191)

² 司空 Sī Kōng คือ ชื่อตำแหน่งของขุนนางจีนในสมัยโบราณ (Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Cídiǎn Biānjī , 1996 : 1191)

怒目橫眉

nù mù héng méi

โกรธ ดา ขวาง คิ้ว

ดาที่โกรธ คิ้วที่ขวาง

หมายความว่า หน้าตาน่ากลัว

เปรียบเหมือนดวงดาที่โกรธแค้นและ
คิ้วที่ขมวด

刮目相看

guā mù xiāng kàn

โกน ดา ชั่งกันและกัน มอง

โกนตามองซึ่งกันและกัน

หมายความว่า ลบทัศนะเก่าทิ้งไป

เปลี่ยนมาปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยทัศนะใหม่

眼不見為淨

yǎn bù jiàn wéi jìng

ตา ไม่ เห็น คิดว่า สะอาด

หมายความว่า ไม่ได้เห็นกับดาก็

คิดว่าสะอาดไม่สกปรก หรือไม่ได้

เห็นกับดาก็คิดว่าดี

眼不見，心不煩

yǎn bù jiàn , xīn bù fán

ตา ไม่ เห็น ใจ ไม่ กลุ้ม

หมายความว่า ไม่ได้เห็นกับดาก็

ไม่ต้องทุกข์ใจ

朗目疏眉

lǎng mù shū méi

ใสสว่าง ดา ห่าง คิ้ว

คิ้วบางตาใส

หมายความว่า คิ้วสวยตาใส

苦眼鋪眉

shān yǎn pū méi

คลุม ตา ปู่ คิ้ว

ถมึงตาเลิกคิ้ว

หมายความว่า ลักษณะเลิกคิ้วเบ้งตา

ทำท่าทำทางโอ้อวด

金剛怒目

jīn gāng nù mù

นักรบพระโพธิสัตว์ ถมึง ตา

นักรบพระโพธิสัตว์ถมึงตา

หมายความว่า หน้าตาน่ากลัว

綱舉目張

gāng jǔ mù zhāng

ตาข่าย ชูขึ้น ตา เปิด

ชูตาข่ายขึ้น ตาของตาข่ายก็เปิด

หมายความว่า เมื่อเจอปมของปัญหาแล้ว
ปัญหาหยาบ ๆ ลงไปก็จะสยบคล้อยตาม
เป็นระเบียบไปในตัว หรือเจอปมแล้ว
ก็แก้ไขได้ไม่ยาก เปรียบเหมือนเมื่อชู
ตาข่ายขึ้น ตาของตาข่ายก็เปิดขยายออก

耳聰目明

ěr cōng mù míng

หู ไว ตา ไว

หูดี ตาดี

หมายความว่า หูฟังชัด ตาเห็นชัด

目不忍視

mù bù rěn shì

ตา ไม่ ทน ดู

ตาทนดูไม่ได้

หมายความว่า ภาพที่เห็นสยดสยอง
จนไม่สามารถทนดูได้

側目而視

cè mù ěr shì

ข้าง ตา และ มอง

มองด้วยหางตา

หมายความว่า ลักษณะที่หวาดกลัว
เกลียดชัง หรือสับสนประมาท

艷色耀目

yàn sè yào mù

ฉูดฉาด สี จ้า ตา

สีฉูดฉาดจ้าตา

หมายความว่า สีฉูดฉาดจนลืมตาไม่ขึ้น

鷗目虎吻

chī mù hǔ wěn

เหยี่ยว ตา เสือ ปาก (ของสัตว์)

ตาเหยี่ยวปากเสือ

หมายความว่า หน้าตาคร่ำร้าย

睡眠惺忪

shuì yǎn xīng sōng

หลับ ตา ตาปรือ

ตาหลับตาปรือ

หมายความว่า ลักษณะที่ง่วงนอน

傾而注目

qīng ér zhù mù

เอียง หู จ้อง คา

เอียงหูฟังตาจ้องมอง

หมายความว่า ตั้งใจฟังตั้งใจดู

หมายถึง มีอำนาจอิทธิพล ทำให้คน

เคารพยำเกรง

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกหนึ่งสำนวน คือ

傾耳拭目

qīng ěr shì mù

เอียง หู เช็ด คา

เอียงหูฟังเช็ดตามอง

欲窮千里目，更上一層樓

yù qióng qiān lǐ mù ,

gèng shàng yī céng lóu

ปรารถนา ถึงที่สุด พันลี้ มอง

ป็น ขึ้น หนึ่ง ชั้นตึก

ปรารถนามองถึงพันลี้

ก็ต้องปีนขึ้นตึกไปอีกชั้นหนึ่ง

หมายความว่า ยิ่งอยู่สูงยิ่งเห็นได้ไกล

觸目傷心

chù mù shāng xīn

สัมผัส คา เสียใจ ใจ

สัมผัสคาก็เสียใจ

หมายความว่า พอเห็นก็อาดูรเจ็บปวด

รวดร้าวใจ

怵目驚心

chù mù jīng xīn

กลัว คา ตกใจ ใจ

ตกกลัวใจตกใจ

หมายความว่า เห็นแล้วตกใจกลัว

觸目慟心

chù mù tòng xīn

สัมผัส คา ร่ำไห้ ใจ

สัมผัสคาก็ร่ำไห้

หมายความว่า เห็นแล้วก็เศร้าโศก

觸目駭心

chù mù hài xīn

สัมผัส คา ตกใจ ใจ

สัมผัสคาตกใจ

หมายความว่า เห็นแล้วก็ตกใจ

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกสำนวนหนึ่ง คือ

觸目驚心

สัมผัสตาดตกใจ

chù mù jīng xīn

สัมผัส ตา ตกใจ ใจ

宛然在目

คล้ายกับอยู่ที่ตา

wǎn rán zài mù

คล้ายกับ อยู่ที่ ตา

หมายความว่า คล้ายกับอยู่ต่อหน้า

盈盈在目

เต็มตาไปหมด

yíng yíng zài mù

เต็มไปหมด ที่ ตา

หมายความว่า รวบรวมว่ามีสิ่งที่

สวยงามอยู่ต่อหน้า

道路以目

แค่สบตาบนถนน

dào lù yǐ mù

ทาง ถนน ใช้ ตา

หมายความว่า ใช้ตาพูด เจอกัน

ก็แค่สบตามีอะไรที่ไม่พอใจก็

ไม่กล้าแสดงออก

艷麗奪目

งามเพริศพริ้งลานตา

yàn lì duó mù

งามเพริศพริ้ง สวย ตกหล่น ตา

หมายความว่า ดูสวยละลานตาไปหมด

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกหนึ่งสำนวน คือ

道路側目

แค่ชำเลื่องตาบนถนน

dào lù cè mù

ทาง ถนน ชำเลื่อง ตา

眼花撩亂

ลยตายุ่งเหยิงไปหมด

yǎn huā liáo luàn

ตา ลย ยุ่งเหยิง

หมายความว่า เรื่องราวสับสน

เยอะแยะจนตาลายไปหมด

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีก 2 สำนวน คือ

眼花卻亂

yǎn huā què luàn

ตา ลาย กลับ สับสน

ลายตา สับสน ไปหมด

眼花繚亂

yǎn huā liáo luàn

ตา ลาย ยุ่งเหยิง สับสน

ลายตา วุ่นวาย ไปหมด

輝煌奪目

huī huáng duó mù

สว่าง พริ้งพราย ลานตา

สว่าง พริ้งพราย จนลานตา

หมายความว่า ลีลันลานตา

สวยงามมาก

慈眉善目

cí méi shàn mù

เมตตา คิ้ว ดีงาม ตา

คิ้วเมตตา กรุณา ตาดีงาม

หมายความว่า ลักษณะหน้าตาของ

ผู้มีอายุที่อ่อน โยน เมตตา กรุณา

拭目以待

shì mù yǐ dài

เช็ด ตา ใช้ รอ คอย

เช็ดตาไว้ คอย

หมายความว่า เฝ้ารอ คอย ตั้งหน้า

ตั้งตา คอย

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นมีอีก 2 สำนวน คือ

拭目以俟

shì mù yǐ sī

เช็ด ตา ไว้ รอ

เช็ดตาไว้รอ คอย

拭目而待

shì mù ér dài

เช็ด ตา แล้ว รอ

เช็ดตาไว้ คอย

廬山真面目

Lú Shān zhēn miàn mù

ภูเขาหลู จริง หน้าตา

หน้าตาจริงของภูเขาหลู

หมายความว่า โฉมหน้าที่แท้จริง
หรือเรื่องราวที่แท้จริง

望眼將穿

wàng yǎn jiāng chuān

ปรารถนาตาเกือบจะ ทะลุ

เฝ้ารอคอยจนตาเกือบทะลุ

หมายความว่า รอคอยใจจะขาด

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกสำนวนหนึ่ง คือ

望眼欲穿

wàng yǎn yù chuān

ปรารถนาตา จวนจะ ทะลุ

เฝ้ารอคอยจนตาจะทะลุ

眼穿腸斷

yǎn chuān cháng duàn

ตา ทะลุ ไส้ ขาด

หมายความว่า คิดถึงมาก

舉目千里

jǔ mù qiān lǐ

เบิกตา พัน ลี้

เบิกตา พัน ลี้

หมายความว่า มองการณ์ไกล

愁眉苦眼

chóu méi kǔ yǎn

ทุกข์ คิ้ว เสรีา ตา

คิ้วขมวด สายตาทุกข์ระทม

หมายถึง ลักษณะท่าทางที่เศร้าโศก

ระทมทุกข์

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นมีอีกสำนวนหนึ่ง คือ

愁眉鎖眼

chóu méi suǒ yǎn

ทุกข์ คิ้ว กุญแจ ตา

คิ้วขมวดตากุญแจ

เปรียบว่าทุกข์จนคิ้วขมวดและ ตาปิด

สนิทเหมือนตาที่ปิดใส่กุญแจไว้

蒿目時艱

hāo mù shí jiān

มอง ไกล เวลา ลำบาก

นึกถึงอนาคตยากลำบาก

ใช้บรรยายว่า เป็นห่วงเรื่องราวใด
เรื่องราวหนึ่ง

小眼薄皮

xiǎo yǎn bó pí

เล็ก ตา บาง ผิว

ตาเล็กผิวบาง

หมายความว่า มองการณ์สั้น และขี้อาย

悅目娛心

yuè mù yú xīn

งาม ตา สุข ใจ

งามตาสุขใจ

หมายความว่า ทำให้คนอื่นรู้สึกสบายใจ

明目達聰

míng mù dá cōng

สว่าง ตา ถึง ชัด

ตาดีหูฟังชัด

หมายความว่า รอบรู้ทุกด้าน

眼觀六路，耳聽八方

yǎn guān liù lù , ěr tīng bā fāng

ตา มอง หก ทาง หู ฟัง แปด ทิศ

หมายความว่า หูตากว้างขวาง

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกสำนวนหนึ่ง คือ

眼觀四處，耳聽八方

yǎn guān sì chù , ěr tīng bā fāng

ตา มอง สี่ ด้าน หู ฟัง แปด ทิศ

ตามองรอบสี่ทิศ หูฟังแปดทิศ

琳琅滿目

lín láng mǎn mù

หยกที่สวยงาม เต็ม ตา

หมายความว่า คนที่มีความ

สามารถหรือสิ่งที่สวยงามนั้น

มีมากมาย

明目張膽

míng mù zhāng dǎn

สว่าง ตา อ้า ฤๅงน้ำดี

ตาสว่างฤๅงน้ำดีอ้า

หมายความว่า มีความกล้าที่จะทำอะไร
อย่างโจ่งแจ้ง หรือกล้าหาญเปรียบเหมือนตาเห็นหมด ฤๅงน้ำดีเปิด
ภายหลังมีความหมายใช้ไปในทางลบ
โดยใช้กับผู้ร้ายที่ไม่เกรงกลัวกฎหมาย

眉目不清

méi mù bù qīng

คิ้ว ตา ไม่ ไส

หมายถึง สภาพของเหตุการณ์ที่

ไม่ชัดเจน

目無法紀

mù wú fǎ jì

ตา ไร้ กฎหมาย วินัย

ตาไร้กฎหมายและวินัย

หมายความว่า อวดคึก

看文巨眼

kàn wén jù yǎn

มอง ตัวหนังสือ มากมาย ตา

ตามากมายอ่านตัวหนังสือ

หมายความว่า เก่งในด้านวิเคราะห์

หนังสือ หนอนหนังสือ

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกสำนวนหนึ่ง คือ

看文老眼

kàn wén lǎo yǎn

มอง ตัวหนังสือ แก่ ตา

อ่านตัวหนังสือจนชินตา

眼意心期

yǎn yì xīn qī

ตา ความหมาย ใจ ปราณณา

ดวงตาสื่อความหมายที่ใจปรารถนา

หมายความว่า ดวงตาเป็นหน้าต่างของ
หัวใจ เปรียบเหมือนส่งสาขาคาหวาน
หยาดเชื่อม ใจต่างก็เฝ้าปรารถนา

目無全牛

mù wú quán niú¹

ตา ไร้ ทั้หมด วั

ตาไม่เห็นวัเต็มตัว

หมายความว่า ฝีมือชำนาญมาก

เปรียบเหมือนฆ่าชำแหละวั โดยไม่

ต้องเห็นวัทั้งตัวก็ชำแหละได้อย่าง

คล่องแคล่ว

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันอีกสำนวนหนึ่ง คือ

目牛游刃

mù niú yóu rèn

ตา วั ท่องเที่ยว มีด

ตามองวัมีดคล่อง

หมายความว่า ฝีมือล้ำเลิศชำนาญ

เปรียบเหมือนเพียงมองวัก็ใช้มีด

ได้อย่างคล่องแคล่ว

網目不疏

gāng mù bù shū

ตาข่าย ตา ไม่ ห่าง

ตาของตาข่ายไม่ห่าง

หมายความว่า กฎเคร่งครัด

另眼相看

lìng yǎn xiāng kàn

อื่น ตา ซึ่งกันและกัน มอง

ใช้สายตาที่ไม่ธรรมดา มองกันและกัน

หมายความว่า ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

目不給視

mù bù jǐ shì

ตา ไม่ ให้ เห็น

ตามองไม่เห็น

หมายความว่า มีสิ่งของที่หึงดีและ

มากมายจนละลานตาไปหมด

¹ สำนวนนี้กล่าวถึงพ่อครัวว่า โดยทั่วไปเวลาฆ่าวัก็ต้องเห็นวัทั้งตัว แล้วค่อยตัดสินใจว่าฆ่าแล้วจะชำแหละตรงไหนก่อน เมื่อเวลาผ่านไปหลายปีก็เริ่มชินและคุ้นเคย พอถึงเวลาจะฆ่าชำแหละวั ก็จะคำนึงถึงช่องของซี่โครงกระดูกวัเลย โดยไม่คำนึงถึงรูปลักษณะภายนอกของวัทั้งตัวอีกต่อไป (Wáng Jiànyīn และคณะ 1999 : 847)

拭目傾耳

shì mù qīng ěr

เช็ดตาเอียงหู

เช็ดตาเอียงหูฟัง

หมายความว่า พิจารณาอย่างรอบคอบ

เปรียบเหมือนหูฟังอย่างละเอียด ตาดู
อย่างละเอียด

淚眼愁眉

lèi yǎn chóu méi

น้ำตาตากลัดกลุ้มคิ้ว

น้ำตาลอเข้า คิ้วขมวด

หมายความว่า เศร้าโศกเสียใจ

眩目震耳

xuàn mù zhèn ěr

ตาลายตาสะเทือนหู

ตาลายหูอื้อ

หมายความว่า สีสันมากมายจนทำให้

ตาลาย เสียงดังมากจนหูอื้อ

眉低眼慢

méi dī yǎn màn

คิ้วต่ำตาเมินเฉย

คิ้วคกสายตาเมินเฉย

เปรียบเทียบถึงท่าทางของหญิงมีครรภ์

ว่าเมื่อท้องแล้วก็ปล่อยเนื้อ ปล่อยตัว
จี้เกียง ไม่อยากจะขยับตัวเคลื่อนไหว
ไปไหน

滿目淒涼

mǎn mù qī liáng

เต็มตาเศร้าวังเวง

สิ่งที่ตาเห็นล้วนเศร้าวังเวง

หมายความว่า สภาพที่เห็นแล้ว ทำให้

รู้สึกเศร้าวังเวง

眼跳耳熱

yǎn tiào ěr rè

ตากระโดดหูร้อน

ตากระตุกหูร้อน

หมายความว่า เมื่อเกิดอาการตา

กระตุก หูร้อน บางคนเชื่อว่าเป็น

อาการที่เป็นลางบอกเหตุว่าจะมี

เรื่องไม่เป็นมงคลหรือเรื่องร้ายเกิดขึ้น

拭目以觀

shì mù yǐ guān

เช็ดตาใช้ดู

เช็ดตาไว้ดู

หมายความว่า รอคอยอย่างตั้งอกตั้งใจ

สำนวนจีนที่มีความหมายเหมือนกันกับสำนวนข้างต้นอีกสำนวนหนึ่ง คือ

拭目而觀

shì mù ér guān

เช็ดตาแล้วมอง

เช็ดตาแล้วดู

有目共賞

yǒu mù gòng shǎng

มีตาถ้วน ชื่นชม

มีตาถ้วนชื่นชม

หมายความว่า คืออย่างไม่มีที่ติ ทุกคน

ล้วนสรรเสริญ ใครเห็นใครก็ชม

眾目所歸

zhòng mù suǒ guī

ผู้อื่น ตา ล้วน รวม

สายตาของทุกคนล้วนรวม

ไปอยู่ที่เดียวกัน

หมายความว่า ทุกคนล้วนนับถือ

และชื่นชม

5.2 สำนวนไทยซึ่งมีคำบอกอวัยวะ “ตา” ที่ไม่มีสำนวนจีนในความหมายเดียวกัน

ตาบอดได้แว่น

หมายความว่า ผู้ที่ได้สิ่งซึ่งไม่เป็นประโยชน์แก่ตน เปรียบเหมือนคนที่ตาบอดใส่แว่น

สายตาก็เปล่าประโยชน์

ตาขาว

หมายความว่า ชี้อาลาด

ตาเป็นลัมบะประด

หมายความว่า มีพรรคพวกที่คอยสอดส่องเหตุการณ์ให้อยู่รอบด้าน เปรียบเหมือนตาที่มี

มากมายเหมือนตาของลัมบะประด

กำแพงมีหูประคูดมิตา

หมายความว่า การที่จะพูดหรือทำอะไรให้ระมัดระวัง แม้จะเป็นความลับก็อาจมีคน
ล่วงรู้ได้ เปรียบเหมือนกำแพงย่อมมีเสียงลอดได้ ประคูดมิตามีรู
มีช่องมองเห็นได้

คากล่อง

หมายความว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายภาพ

ดาขวาง

หมายความว่า เริ่มโกรธ

ดาแข็ง

หมายความว่า ไม่ง่วงนอน เปรียบเหมือนดาไม่ยอมหลับหรือปิด

ดาคักแตน

หมายถึง คำเปรียบเทียบกับของที่ใส เปรียบนัยน์ตาที่ใสเหมือนตาของคักแตน

ดาคั้ง

หมายความว่า อาการที่ตาเหลือกเวลาชัก

ดาปีดาชาติ

หมายความว่า สม่่าเสมอ เรื่อยไป

ดาฝาด

หมายความว่า เห็นผิดพลาดไป เห็นคลาดเคลื่อนไปจากเดิม

เลือดตาแทบกระเด็น

หมายความว่า ต่อสู้ชีวิตต่อทนต่อความยากลำบาก ด้วยความทรหดสุดกำลัง
แทบล้มประคองตาย เปรียบเหมือนลำบากมากจนเลือดตาแทบกระเด็น

บาปทันตาเห็น

หมายความว่า ได้รับผลร้ายจากที่ทำไมดีทันที

ชั่วนาตาปี

หมายความว่า ตลอดปี

ผงเข้าตาตนเอง

หมายความว่า เมื่อปัญหาหรือความเดือดร้อนเกิดแก่ผู้อื่น ช่วยแก้ไขให้เขาได้ แต่เมื่อเกิดแก่ตนกลับแก้ไขไม่ได้ เปรียบเหมือนผงที่เข้าตาตนเองเอาออกไม่ได้

ทอดสายตา

หมายความว่า มองด้วยอาการสำรวจ หรือ ใช้สายตาเป็นสื่อ

หายวับไปกับตา

หมายความว่า หายไปอย่างฉับไวต่อหน้าต่อตา

เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่

หมายความว่า มีอุปสรรคเมื่อใกล้จะสำเร็จ เปรียบเหมือนพายเรือมาจนถึงที่หมาย พอลงจอด เรือก็ล่ม ตาคิดมาตลอดตั้งแต่เลิกงานโต พอแก่ตัวมา ตาก็บอด

ซุดด้วยปาก ถากด้วยตา

หมายถึง แสดงอาการเหยียดหยาม ทั้งด้วยวาจาและสายตา

ขึ้นหน้าขึ้นตา

หมายความว่า มีชื่อเสียง เค่น

เข้าหน้าเข้าตา

หมายถึง ชอบทำเอาหน้า ชอบเสนอหน้าเข้าไปทำธุระให้คนอื่น โดยไม่ต้องขอร้อง

ได้น้ำได้ตา

หมายความว่า ได้เกียรติ ได้ชื่อเสียง

ตาเลียตาเหลือก

หมายความว่า อาการที่แสดงความตกใจกลัว

เป็นหูเป็นตา

หมายถึง ช่วยสลับตบรับฟังและดูแลรักษาแทน

ตาบอดสอดตาเห็น

หมายความว่า อวดรู้ในเรื่องที่คนไม่รู้ เปรียบเหมือนคนที่ตาบอดมองไม่เห็น
แต่แสร้งว่าเห็น

เปิดหูเปิดตา

หมายถึง ให้ได้ฟังและได้เห็นสิ่งต่าง ๆ มากมาย ทำให้รู้สึกสดชื่น มักใช้เกี่ยวกับ
การไปพักผ่อนหย่อนใจ และหาความรู้ไปในตัว

มีหน้ามีตา

หมายความว่า มีคนนับถือ มีเกียรติ ได้รับความยกย่อง

หูป่าตาเถื่อน

หมายความว่า ใจเชื่อไม่รู้เรื่องรู้อะไรเลย เปรียบเหมือนหูได้ยินและตาได้เห็นแต่
สิ่งที่เลวร้ายและกล้าหลัง ไม่เคยได้ยิน ได้เห็นอะไรที่ดีและทันสมัย

รอดหูรอดตา

หมายความว่า หลงหูหลงตาไป ตรวจไม่พบ

เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม

หมายความว่า ประพฤติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เปรียบเหมือนเข้าเมืองที่มีคนตาบอด
ข้างเดียว เราก็ต้องหลิ่วตาข้างหนึ่งทำตาบอดตามเขาไปด้วย จะได้ไม่ผิดพวก

หลบหูหลบตา

หมายความว่า ตกค้างอยู่โดยไม่มีใครเห็น หรือไม่ทัน ได้สังเกตเห็น

กลมหน้าสมตา

หมายความว่า เหมาะแก่เกียรติและฐานะ

ลืมหูลืมตา

หมายความว่า มีฐานะดีขึ้น

พร้อมหน้าพร้อมตา

หมายความว่า รวมอยู่เป็นจำนวนมาก อย่างพร้อมเพรียงกัน

เชิดหน้าชูตา

หมายความว่า ทำให้ได้รับคำยกย่องชมเชย

ยิ้มด้วยปากถากด้วยตา

หมายความว่า เยาะเย้ยด้วยกิริยาท่าทาง เปรียบเหมือนปากยิ้ม แต่ใช้สายตาดูถูกเหยียดหยาม

หมายตา

หมายความว่า มองไว้

แก้วตา

หมายความว่า รักมาก เปรียบเหมือนรักมากดังลูกนัยน์ตา

เลือดเข้าตา

หมายความว่า มุทะลุ หรือสู้อย่างไม่กลัวตาย เปรียบเหมือนในการต่อสู้เมื่อเกิด
บาดแผล เลือดไหลเข้าตา ก็ทำให้เกิดมูมามะสู้อย่างไม่คิดชีวิต

คบคนตาเอก

หมายความว่า คบคนที่ไว้ใจไม่ได้ เปรียบเหมือนคบคนที่ตาข้างหนึ่งพิการหรือผิดปกติ

งงเป็นไก่อ้าแตก

หมายความว่า งงมากทำอะไร ไม่ถูก หรือ งงไม่รู้ทิศทาง เปรียบเหมือน ไก่อ้าที่ถูกละเคียว
คู่ต่อสู้แห่งดาแตก มองไม่เห็นอะไรก็งง

ถูกตา

หมายความว่า งาม น่าดู

หลับตาอิงกระสุน

หมายความว่า ทำอะไรส่ง ๆ ไม่พิจารณา เปรียบเหมือนหลับตาอิงปืน

ไว้ใจลูกดาบอดข้างเดียว ไว้ใจบ่าวดาบอดสองข้าง

หมายความว่า เชื่อสายไว้ใจได้บ้าง คนอื่นอย่าวางใจ เปรียบเหมือนไว้ใจลูกเท่ากับดาบอด
ข้างเดียว คือจะหวังอะไรให้เต็มที่ไม่ได้ แต่ลูกก็ยังเป็นเลือดเนื้อเชื้อไข แต่
ไว้ใจบ่าวดาบอดสองข้าง คือจะหวังอะไรไม่ได้เลย เพราะบ่าวเป็นคนอื่น

อิงฉัตรร้อน

หมายความว่า อิงฉัตริชยามาก

ชักลิ้วหลิวตา

หมายความว่า ล้อเลียน หรือทำเป็นนัย

ลืมหูลืมตาไม่ขึ้น

หมายความว่า อยู่ในสภาพที่อาการหนัก

ดาตักกระเป๋้า

หมายถึง ผู้หญิงที่มีดวงดาคมสวย เปรียบดวงดาที่คมสวยของผู้หญิงว่าเหมือนของมีคม
ที่สามารถตักกระเป๋้าเอาเงินของผู้ชายได้ กล่าวคือ เมื่อผู้ชายเห็นสาวสวยดาคม
ก็ยอมเกิดต้องตาต้องใจ ควักเงินให้จนเกลี้ยงกระเป๋้า หรือทุ่มเงินให้จนหมดเนื้อ
หมดตัว

ตาเป็นนกแขวก

หมายความว่า ตาสอดสายดูอะไรว่าอยู่ที่ไหน ๆ เปรียบเหมือนนกแขวกที่เป็นนก
หากินกลางคืนตามองเห็นสอดสายได้ดีว่าอะไรอยู่ที่ไหน

ตากตา

หมายความว่า ทนดูทนมอง

ขัดตา

หมายความว่า ไม่พอใจ

ตากบตาเขียด

หมายถึง ใช้เปรียบข้าวที่หุงสุก ๆ คิบ ๆ เปรียบข้าวที่หุงสุก ๆ คิบ ๆ ว่าเหมือนตาของกบเขียด

ตาโศก

หมายถึง ตาที่มีลักษณะเศร้าชวนให้เอ็นดู

สู้จนยิบตา

หมายความว่า สู้จนถึงที่สุด สู้ไม่ถอย เปรียบเหมือนไก่ชนที่ถูกเคียวแทงจนหน้าตาฉีกก็เข็ญ
แล้วก็ให้สู้อีก

น้ำตาดกใน

หมายความว่า ทุกข์โศกเสียใจอย่างมากอยู่ในใจ เปรียบเหมือนน้ำตาที่ตกอยู่ข้างใน
ไม่ไหลออกมาภายนอก

น้ำตาเซ็ดหัวเข้า

หมายถึง เสียใจร้องไห้ด้วยความทุกข์โศก เพราะเข้าใจ หรือผิดหวังอย่างหนัก

บีบน้ำตา

หมายความว่า แสร้งร้องไห้

เข้าตาจน

หมายความว่า หมดหนทางที่จะแก้ไข เปรียบเหมือนการเดินทางมากจนเต็มไม่มีตาจะเดินต่อไปได้อีก

เสียน้ำตา

หมายความว่า เสียใจจนร้องไห้

คูตาม้าตาเรือ

หมายความว่า พิจารณาให้รอบคอบ เปรียบเหมือนการเดินทางมากในช่องในตารางหมากต้องรอบคอบ

ต่อมน้ำตาคืน

หมายความว่า ร้องไห้ง่าย

เจ้าน้ำตา

หมายความว่า ชอบร้องไห้

หนาหูหนานตา

หมายความว่า สิ่งที่ได้ยินได้เห็น มีจำนวนมาก

สำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ในบทนี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของภาษาจีนและภาษาไทย อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งทำให้ผู้ที่ศึกษาภาษาจีนและภาษาไทยได้เห็นมุมมองที่ต่างกันของภาษาจีนและภาษาไทย และเป็นจุดที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้อีกทางหนึ่ง โดยศึกษาสำนวนจีนที่ไม่มีในภาษาไทยและสำนวนไทยที่ไม่มีในภาษาจีน เช่น ศึกษาสำนวนจีนที่ซับซ้อนและใช้กันอย่างแพร่หลาย แล้วนำมาแปลเป็นภาษาไทย โดยให้เข้ากับรูปแบบของภาษาไทย เพื่อให้ภาษาไทยมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็สามารถแปลสำนวนไทยเป็นภาษาจีน เพื่อให้ภาษาจีนมีความหลากหลายมากขึ้น เป็นลักษณะที่ต่างคนต่างยืมสำนวนของกันและกันไปแปลใช้โดยตรง ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างชนชาติอีกลักษณะหนึ่ง